

Číslo spisu: 11427/2024-M_OSISV

V Bratislave, 20. marca 2024

Číslo záznamu: 46250/2024

ROZHODNUTIE

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako vecne príslušný správny orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

UKLADÁ POSKYTOVATEĽOVI SOCIÁLNEJ SLUŽBY

NZBD ASTRA n. o.,

Nábrežná 5062/22, 940 02 Nové Zámky, IČO: 50480430, s miestom poskytovania sociálnej služby – zariadenie pre seniorov Nábrežná 10564/22A, 940 02 Nové Zámky (ďalej len „účastník konania“, „poskytovateľ sociálnej služby“, „dozorovaný subjekt“ alebo „NZBD ASTRA“)

POKUTU VO VÝŠKE 1 100 EUR (SLOVOM TISÍCSTO EUR)

podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach

ZA SPRÁVNY DELIKT V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB:

- I. Podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. d) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorého sa účastník konania - poskytovateľ sociálnej služby **dopustil tým, že pri určovaní úhrady za sociálnu službu nepostupoval:**
 - podľa ustanovenia § 72 ods. 3 zákona o sociálnych službách, keďže určil v rozpore so svojim cenníkom sociálnej služby platným od 01. 10. 2022 zmluvou označenou poskytovateľom ako „zmluva o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti“ zo dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby [REDAKOVANÉ] (PSS [REDAKOVANÉ]), narodenou [REDAKOVANÉ], v znení jej „Dodatku č. 2 k zmluve o poskytovaní sociálnej služby“ zo dňa 09. 09. 2022, úhradu v sume 20 eur za „ďalšiu/ostatnú činnosť - permanentnú donáška stravy na izbu“, pričom ale ide o jeden z úkonov, ktorý má byť poskytovaný PSS [REDAKOVANÉ] v rámci odbornej činnosti (pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej

osoby), a to na základe rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, ako aj posudku o odkázanosti na sociálnu službu PSS [REDACTED].

- **podľa ustanovenia § 72 ods. 9 zákona o sociálnych službách**, keďže **určil v zmluvách s prijímateľkami sociálnej služby** označenými poskytovateľom ako:

a) *zmluva o poskytovaní sociálnej služby č. [REDACTED], uzatvorená dňa 02. 03. 2023 s prijímateľkou sociálnej služby [REDACTED], narodenou [REDACTED].*

b) *zmluva o poskytovaní sociálnej služby uzatvorená dňa 12. 08. 2022 s prijímateľkou sociálnej služby [REDACTED], narodenou [REDACTED] a*

c) *zmluva o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti, uzatvorená dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby [REDACTED], narodenou [REDACTED].*

že prijímateľky sociálnej služby v čase svojej „nepovolenej“ neprítomnosti sú **povinné platiť úhradu za stravovanie.**

II. **Podľa § 101 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnych službách, ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby dopustil tým, že pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní sociálnej služby nepostupoval:**

- **podľa ustanovenia § 74 ods. 1 tretej vety zákona o sociálnych službách**, keďže **uzatvoril zmluvy o poskytovaní sociálnej služby:**

a) *o poskytovaní sociálnej služby uzatvorená dňa 12. 08. 2022 s prijímateľkou sociálnej služby [REDACTED], narodenou [REDACTED] a*

b) *o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti, uzatvorená dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby [REDACTED], narodenou [REDACTED].*

ktoré majú **charakter zmiešanej zmluvy.**

- **podľa ustanovenia § 74 ods. 6 zákona o sociálnych službách**, keďže **zmluvou** označenou poskytovateľom ako „Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby“ uzatvorenou medzi poskytovateľom sociálnej služby a budúcou prijímateľkou sociálnej služby [REDACTED] uzatvorenou dňa 27. 07. 2022, v jej Čl. V., bode 5.5 určil pri jej podpise prijímateľke sociálnej služby **povinnosť uhradiť jednorazový, nevratný poplatok** vo výške 300 eur „na úhradu nákladov spojených s evidovaním žiadosti“ a rezerváciou izby, **čím podmienil uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby peňažným plnením.**

- **podľa § 74 ods. 8 druhej vety zákona o sociálnych službách**, keďže **do sumy úhrady** za jednotlivé odborné činnosti, jednotlivé obslužné činnosti a jednotlivé ďalšie činnosti **zahrnul aj úhradu za používanie elektrických spotrebičov** a to:

- a) v zmluve o poskytovaní sociálnej služby č. [REDAKOVANÉ], uzatvorenej dňa 02. 03. 2023 s prijímateľkou sociálnej služby [REDAKOVANÉ], narodenou [REDAKOVANÉ].
- b) v zmluve o poskytovaní sociálnej služby uzatvorenej dňa 12. 08. 2022 s prijímateľkou sociálnej služby [REDAKOVANÉ], narodenou [REDAKOVANÉ] a
- c) v zmluve o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti, uzatvorenej dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby [REDAKOVANÉ], narodenou [REDAKOVANÉ].

Uložení pokutu je účastník konania povinný uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, číslo účtu v tvare IBAN: SK25 8180 0000 0070 0010 6675, konštantný symbol: 0558, variabilný symbol: 462502024.

ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

1. Zamestnankyne Inšpekcie v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) na základe **poverenia na výkon dozoru** podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach č. 4/2023/OIvSS zo dňa 01. marca 2023 **začali** podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“) **u poskytovateľa sociálnej služby dňa 02. 03. 2023 výkon dozoru nad dodržiavaním zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb**. Predmetom dozoru bolo dodržiavanie povinností poskytovateľa v období od 01. 01. 2022 do 02. 03. 2023
 - pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách,
 - pri úhrade za sociálnu službu podľa ustanovenia § 72 zákona o sociálnych službách,
 - pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní sociálnej služby a dodržiavaní záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o poskytovaní sociálnej služby podľa ustanovenia § 74 zákona o sociálnych službách,
 - oboznamovať zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby s postupmi, pravidlami a podmienkami spracovanými v súlade s prílohou č. 2 podľa ustanovenia § 9 ods. 9 zákona o sociálnych službách,
 - plniť štandardy kvality poskytovania sociálnej služby podľa ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách podľa prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách – kritéria 1.3 (Zmluva o poskytovaní sociálnej služby a postup pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní sociálnej služby), kritéria 1.11 (Poskytovanie informácií záujemcom o sociálnu službu a prijímateľom sociálnej služby v im zrozumiteľnej forme, podľa ich individuálnych potrieb a schopností), kritéria 3.5 (Určenie pravidiel prijímania darov), kritéria 1.8 (Prevenia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia), kritéria 1.9 (Ochrana pred zlým zaobchádzaním) a kritéria 1.15 (Dôverník v sociálnych službách).
2. Výsledkom dozoru bol **protokol zo dňa 28. 09. 2023**. Dozorovaný subjekt proti zisteniam uvedeným v protokole podal námietky, ktoré ISV preverila a ich opodstatnenosť

vyhodnotila (ako neopodstatnené). Výkon dozoru v dozorovanom subjekte **bol skončený dňa 14. 11. 2023 prerokovaním protokolu.**

K BODU I. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

3. Poskytovateľ sociálnej služby uzatvoril dňa 20. 03. 2018 s pani [REDAKOVANÉ], narodenou dňa [REDAKOVANÉ] „Zmluvu o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti“. Na základe tejto zmluvy a jej Dodatku č. 2 zo dňa 09. 09. 2022 stanovil, okrem iného, úhradu za ďalšie/ostatné činnosti – „Permanentnú donášku stravy na izbu 20,00 Eur“, ktorá však nebola v súlade s aktuálnym cenníkom sociálnej služby – „Cenník poplatkov platný od 01. 10. 2022“. **Uvedená suma úhrady sa vtedy aktuálnom cenníku poplatkov nenachádzala.**
4. Podľa ustanovenia § 72 ods. 3 zákona o sociálnych službách neverejný poskytovateľ sociálnej služby **určuje sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a platenia zmluvou podľa § 74 v súlade s aktuálnym cenníkom sociálnej služby**, ktorý zverejní na svojom webovom sídle, a ak ho nemá, na inom verejne dostupnom mieste, tak, aby priemerná suma úhrady za sociálnu službu požadovaná neverejným poskytovateľom sociálnej služby od prijímateľov tejto sociálnej služby v súlade s uzatvorenými zmluvami podľa § 74 ods. 7 písm. h) bola po prepočítaní tejto úhrady na prijímateľa tejto sociálnej služby na mesiac alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1 najviac vo výške rozdielu medzi
 - a) priemernými ekonomicky oprávnenými nákladmi neverejného poskytovateľa tejto sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok, po ich prepočítaní na mesiac na prijímateľa sociálnej služby alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po ich prepočítaní na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri a
 - b) priemerným príjmom neverejného poskytovateľa sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok z finančného príspevku podľa § 76, § 77, § 78a a 78aa po prepočítaní týchto príjmov na mesiac na prijímateľa sociálnej služby alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po prepočítaní týchto príjmov na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri.
5. Prijímateľka sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] je na základe právoplatného rozhodnutia mesta Nové Zámky o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov zo dňa 12. 03. 2018 (č. [REDAKOVANÉ]) a posudku o odkázanosti na sociálnu službu zo dňa 12. 03. 2018 (č. [REDAKOVANÉ]), ktorý bol podkladom pre rozhodnutie, **odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy**, okrem iného, na „bezpečné prenesenie jedla a tekutín z jedného miesta na druhé“ alebo „pri donáške jedla do domu“. Poskytovateľ sociálnej služby **bol preto povinný v rámci poskytovania odbornej činnosti, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, poskytovať** prijímateľke sociálnej služby, pani [REDAKOVANÉ], **túto pomoc** pri úkonoch stravovania a dodržiavania pitného režimu. Suma úhrady za poskytovanie tejto odbornej činnosti má byť zahrnutá do platného cenníka do úhrady za odbornú činnosť, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Nakoľko **poskytovateľ sociálnej služby vo svojom cenníku poplatkov nestanovuje úhradu** pre skupinu „klientov – s finančným príspevkom (klient s právoplatným rozhodnutím o odkázanosti IV, V, VI“) **za odborné činnosti** – ani za pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby znamená to, že odbornú činnosť pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby poskytuje bezodplatne a teda **nemohol túto úhradu od prijímateľky**

sociálnej služby v danom prípade požadovať ako úhradu za „ďalšiu/ ostatnú činnosť“.

6. V cenníku poplatkov poskytovateľa, v jeho časti označenej ako „Cenník úhrad za ďalšie činnosti/služby“, poskytovateľ stanovil úhradu „5 €/denný úkon“ za činnosť, ktorú označuje ako „donáška stravy na izbu“. Prijímateľom sociálnej služby, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch stravovania a dodržiavania pitného režimu ako pani [REDAKOVANÉ] je poskytovateľ sociálnej služby, v rozsahu podľa posudku o odkázanosti na pomoc inej osoby, povinný v rámci odbornej činnosti, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, tieto úkony poskytovať. Uvedený úkon „donáška stravy na izbu“ tak nie je „ďalšou činnosťou/službou“, ale je súčasťou odbornej činnosti, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a je teda súčasťou úhrady za pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, preto nie je možné požadovať za tú istú poskytovanú činnosť úhradu opakovane.
7. Poskytovateľ v „Zmluve o poskytovaní sociálnej služby č. [REDAKOVANÉ]“ uzatvorenej dňa 02. 03. 2023 s prijímateľkou sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ], v Zmluve o poskytovaní sociálnej služby uzatvorenej dňa 12. 08. 2022 s prijímateľkou sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] a v „Zmluve o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti“ uzatvorenej dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby, pani [REDAKOVANÉ] v Čl. VII – Práva a povinnosti zmluvných strán, okrem iného, uvádza v časti označenej ako „1. Práva a povinnosti prijímateľa, bod 1.1 Povinnosti prijímateľa, písm. c)“ nasledujúce: „v čase svojej nepovolennej neprítomnosti je povinný platiť úhradu za ubytovanie a stravovanie...“ a v časti označenej ako „2. Práva a povinnosti poskytovateľa sociálnej služby, bod 2.2 práva poskytovateľa, písm. c)“ nasledujúce: „poskytovateľ sociálnej služby **povoľuje pobyt** mimo Zariadenia pre seniorov prijímateľa sociálnej služby z dôvodov (dovolenka, liečenie, hospitalizácia).“
8. Podľa ustanovenia § 72 ods. 9 zákona o sociálnych službách prijímateľ sociálnej služby **neplatí úhradu** za odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti **v čase jeho neprítomnosti okrem úhrady za ubytovanie**, ak voľné miesto nie je na prechodný čas obsadené inou fyzickou osobou a prijímateľ sociálnej služby a poskytovateľ sociálnej služby sa nedohodnú inak.
9. **Zákon o sociálnych službách** vo svojich ustanoveniach **nerozlišuje medzi „povolenou/ nepovolenou“ neprítomnosťou** prijímateľa sociálnej služby, ktorú si takto poskytovateľ sociálnej služby formuloval v zmluvách s prijímateľkami sociálnej služby a stanovil prijímateľovi sociálnej služby povinnosť platiť úhradu aj za obslužnú činnosť - stravovanie v čase nepovolennej neprítomnosti. Platná právna úprava teda žiadnym spôsobom neobmedzuje ani nešpecifikuje právo prijímateľa sociálnej služby opustiť zariadenie sociálnych služieb na prechodné obdobie, t. j. neobmedzuje jeho slobodu pohybu a pobytu a ani neustanovuje žiadne obdobia či časové úseky neprítomnosti, okrem situácie, ak prijímateľ sociálnej služby bez vážneho dôvodu nevyužíva sociálnu službu po dobu dlhšiu ako šesť po sebe nasledujúcich mesiacov. Ustanovenie § 72 ods. 9 zákona o sociálnych službách neprítomnosť prijímateľa v zariadení sociálnych služieb zámerné nepodmieňuje udelením žiadneho súhlasu/povolenia zo strany poskytovateľa. V rámci právnej úpravy úhrady za sociálnu službu je v ustanovení § 72 ods. 9 zákona o sociálnych službách ustanovené neplatenie úhrady za vymedzené činnosti (okrem úhrady za ubytovanie za ustanovených podmienok) v čase neprítomnosti prijímateľa, a to bez skúmania dôvodu

jeho neprítomnosti a časového rozsahu jeho neprítomnosti. Podmienenie neprítomnosti prijímateľa v zariadení súhlasom zariadenia, resp. obmedzenie možnosti opustiť zariadenie tak, ako to uvádza poskytovateľ vo vyššie citovanej časti zmlúv, znamená, okrem iného, že prijímateľ sociálnej služby **platí úhradu za sociálnu službu, ktorá mu nebola poskytnutá.**

10. Podľa zákona o sociálnych službách je prijímateľ sociálnej služby **povinný platiť úhradu za poskytovanú sociálnu službu.** Zo znenia uvedených ustanovení zákona je zrejmé, že ak sa prijímateľovi sociálnej služby z nejakých dôvodov za určitý časový úsek neposkytuje odborná, obslužná či ďalšia činnosť poskytovateľom sociálnej služby, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, neplatí za túto dobu úhradu (okrem ubytovania za zákonom stanovených podmienok), resp. mu za tento čas neprítomnosti patrí vrátenie pomernej časti úhrady za sociálnu službu. Teda za čas, kedy strava nie je prijímateľovi sociálnej služby z najrôznejších dôvodov poskytnutá, **úhrada od prijímateľa sociálnej služby poskytovateľovi nepatrí,** resp. poskytovateľ sociálnej služby by mal v rámci vyúčtovania preplatok za neposkytnutú stravu vrátiť.

K BODU II. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

11. Poskytovateľ sociálnej služby pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní sociálnej služby zo dňa 12. 08. 2022 s prijímateľkou sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] a „Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti uzatvorenej dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] **nepostupoval podľa § 74 ods. 1** zákona o sociálnych službách, keď tieto **uzatvoril medzi tromi zmluvnými stranami zmluvy** - poskytovateľom sociálnej služby, prijímateľom sociálnej služby a prispievateľom na úhradu prijímateľa sociálnej služby (deti prijímateľa alebo iná osoba) a teda **mali charakter zmiešanej zmluvy.** Uvedené zmluvy o poskytovaní sociálnej služby obsahovali ustanovenia určujúce práva a povinnosti prispievateľa (Čl. VII označený poskytovateľom ako „Práva a povinnosti zmluvných strán“, bod 3.) a výšku úhrady, ktorú je prispievateľ povinný platiť (Čl. VI označený poskytovateľom ako „Výška úhrady za poskytované sociálne služby platená prispievateľom“, bod 1.)
12. Zmluva o poskytovaní sociálnych služieb je výrazným prvkom zákona o sociálnych službách a ako právne i fakticky je základom vzťahu medzi prijímateľom sociálnej služby a poskytovateľom sociálnej služby. Zákon o sociálnych službách v ustanovení § 74 ods. 1 určil, že poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. Zmluva o poskytovaní sociálnej služby musí byť **uzatvorená spôsobom, ktorý je pre prijímateľa sociálnej služby zrozumiteľný.** Zmluvné strany sa môžu odchyliť od ustanovení zákona o sociálnych službách uvedených pre túto zmluvu, len ak tento zákon takúto možnosť výslovne pripúšťa. Zmluva o poskytovaní sociálnej služby uzatvorená písomnou formou nesmie mať charakter zmiešanej zmluvy.
13. Podľa ustanovenia § 73 ods. 12 zákona o sociálnych službách môžu **zaopatrené plnoleté deti alebo rodičia** uzatvoriť s poskytovateľom sociálnej služby písomnú **zmluvu o platení úhrady za sociálnu službu** podľa ustanovenia § 51 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 73 ods. 11 zákona o sociálnych službách, ak prijímateľ sociálnej služby nemá príjem alebo jeho príjem nepostačuje na platenie úhrady za sociálnu službu, môže úhradu za sociálnu službu alebo

jej časť platiť aj **iná osoba**, ktorá môže uzatvoriť s poskytovateľom sociálnej služby **zmluvu o platení úhrady za sociálnu službu**.

14. Podľa zákona o sociálnych službách môžu zaopatrené plnoleté deti, rodičia a lebo iná osoba platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť a uzavrieť s poskytovateľom sociálnej služby samostatnú zmluvu o platení úhrady za sociálnu službu. Poskytovateľ sociálnej služby však takto uzatvorenými zmluvami **spojil zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s ďalším zmluvným typom, a to zmluvou o platení úhrady za sociálnu službu**.
15. Poskytovateľ sociálnej služby uzatvoril dňa 27. 07. 2022 s pani [REDAKOVANÉ] ako budúcou prijímateľkou sociálnej služby „Zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby“ (ďalej len „Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby“) . Poskytovateľ v tejto zmluve v Čl. V. označený ako „Úhrada za sociálnu službu a spôsob jej určenia“ v bode 5.5 uvádza: „Budúci prijímateľ sociálnej služby je **povinný pri podpise zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy uhradiť jednorazový poplatok 300 Eur** na úhradu nákladov spojených s evidovaním žiadosti o poskytovaní sociálnej služby a s rezerváciou izby. Uvedený poplatok je nevratný aj v prípade odstúpenia zmluvných strán od Zmluvy o budúcej zmluve o poskytovaní sociálnej služby.“ Poskytovateľ tým, že v tejto Zmluve o uzavretí budúcej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby určuje povinnosť uhradiť jednorazový poplatok vo výške 300 eur na úhradu nákladov spojených s evidovaním žiadosti o poskytovaní sociálnej služby a s rezerváciou izby **podmienil peňažným plnením uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby**. Poskytovateľ sociálnej služby stanovil podmienku/povinnosť úhrady poplatku bez právnej opory v zákone o sociálnych službách, ktorý možnosť úpravy či vyžadovania takejto úhrady priam **vylučuje**.
16. Podľa ustanovenia § 74 ods. 6 zákona o sociálnych službách je **neplatný právny úkon**, ktorým poskytovateľ sociálnej služby podmieňuje uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby peňažným plnením alebo nepeňažným plnením, zmluvným záväzkom prijímať činnosti podľa § 15 ods. 3 obsiahnutým v tejto zmluve, alebo uzatvorením osobitnej zmluvy podľa odseku 8 druhej vety. Pani [REDAKOVANÉ] pritom v danom čase ešte nemala uzatvorenú samotnú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby a už jej vznikla povinnosť platiť poskytovateľovi sociálnej služby „poplatok“ na úhradu nákladov spojených s evidovaním žiadosti o poskytnutie sociálnej služby a s rezerváciou izby. Takáto zmluvná podmienka nezodpovedá obsahu zmluvy podľa ustanovení zákona o sociálnych službách a ani jeho účelu. Zákon o sociálnych službách ustanovuje, že prijímateľ sociálnej služby platí úhradu podľa svojho príjmu a majetku a príjmu spoločne posudzovaných osôb tak, aby sa aj po zaplatení úhrady mu bola garantovaná časť jeho príjmu, nemôže ani jeho aplikácia v praxi umožniť, aby bola fyzická osoba, ktorá má záujem o poskytovanie sociálnej služby „tlačaná“ do peňažných poplatkov, či záloh.
17. V právnych vzťahoch sociálnych služieb, ktoré sú súčasťou práva sociálneho zabezpečenia, nemožno použiť zabezpečovacie prostriedky ani poplatkovú povinnosť, a to **ani na základe vzájomnej dohody zmluvných strán** (ustanovenie § 74 ods. 1 zákona o sociálnych službách – poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby), a to dokonca ani v rámci subsidiarity právnej regulácie obsiahnutej v oblasti občianskeho práva. Administratívne úkony poskytovateľa súvisiace s prijímaním nového prijímateľa sociálnej služby i s obsadzovaním miest („evidovanie žiadosti o poskytovaní sociálnej služby a s rezerváciou izby“) sú neoddeliteľnou súčasťou poskytovania sociálnej služby, vznikajú v rámci prevádzky poskytovanej sociálnej služby a sú už zahrnuté v prevádzkových

nákladoch za poskytovanie sociálnej služby, ktoré sa za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách už premietli do požadovanej úhrady za poskytovanú sociálnu službu. Ide nesporne o duplicitné účtovanie jednej a tej istej nákladovej položky (zahrnutej už v prevádzkových nákladoch poskytovateľa).

18. Poskytovateľ sociálnej služby v zmluve o poskytovaní sociálnej služby č. [REDAKOVANÉ] uzatvorenou dňa 02. 03. 2023 s prijímateľkou sociálnej služby, pani [REDAKOVANÉ], zmluvou o poskytovaní sociálnej služby uzatvorenou dňa 12. 08. 2022 s prijímateľkou sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] a zmluvou o poskytovaní sociálnej služby na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti uzatvorenou dňa 20. 03. 2018 s prijímateľkou sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] do sumy úhrady za jednotlivé odborné činnosti, jednotlivé obslužné činnosti a jednotlivé ďalšie činnosti zahrnul aj úhradu za používanie elektrických spotrebičov ako „ďalšie doplnkové činnosti“ alebo „ďalšie/ ostatné činnosti“.
19. Poskytovateľ považuje používanie elektrických spotrebičov za nadštandardné služby. Uvádza to tak v zmluvách o poskytovaní sociálnej služby (Čl. III, bod 2.) nasledovne: „Poskytovateľ sociálnej služby poskytne prijímateľovi sociálnej služby nadštandardné služby, umožní používanie vlastného televízneho prijímača, vlastného rozhlasového prijímača...“. V zmluve o poskytovaní sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] uvádza: „Poskytovateľ sociálnej služby poskytne prijímateľovi sociálnej služby nadštandardné služby umožní používanie vlastných elektrických spotrebičov...“(Čl. III bod 2.).
20. Poskytovateľ v dodatku č. 2 k zmluve o poskytovaní sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] mal v časti „Úhrada za sociálnu službu a spôsob jej určenia“ uvedené, že do úhrady za poskytovanie sociálnej služby poskytovateľ zahŕňa aj úhradu za používanie televízneho prijímača ako „ďalšie doplnkové činnosti“ a to konkrétne „používanie elektrických spotrebičov v počte kusov 1 – 6,00 Eur/mesačne (TV prijímač)“. Poskytovateľ v dodatku č. 2 k zmluve o poskytovaní sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] v časti „Úhrada za sociálnu službu a spôsob jej určenia“ do úhrady zahrnul aj úhradu za „Ďalšie/ ostatné činnosti“ a to mesačný poplatok účtovaný za „používanie elektrických spotrebičov: Rýchlovarná kanvica 2,50 Eur, televízor 6,00 Eur, chladnička 10,00 Eur“. Poskytovateľ do „Úhrady – Spolu“ uvedenej vo výpočtovom liste, ktorý podľa článku označenom ako „Úhrada za sociálnu službu“ zmluvy o poskytovaní sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] a tvorí prílohu tejto zmluvy, zahrnul aj mesačný poplatok za používanie antidekubitného matracu vo výške 4,00 Eur a televízora vo výške 6,00 Eur.
21. Podľa ustanovenia § 74 ods. 8 zákona o sociálnych službách, ak poskytovateľ sociálnej služby vykonáva, zabezpečuje alebo utvára podmienky na vykonávanie iných činností podľa § 15 ods. 3 (ktoré tento zákon neupravuje a zvyšujú kvalitu sociálnej služby), sumu úhrady za tieto iné činnosti, spôsob jej určenia a spôsob jej platenia **obsahuje osobitná zmluva**; táto zmluva musí obsahovať aj sumu úhrady za jednotlivé iné činnosti, ktorú poskytovateľ sociálnej služby určí v súlade s aktuálnym cenníkom úhrady za iné činnosti, ktorý zverejní na svojom webovom sídle, a ak ho nemá, na inom verejne dostupnom mieste.
22. Ak má poskytovateľ záujem poskytovať aj iné služby alebo starostlivosť, je **povinný tieto vzťahy upraviť mimo rámec zmluvy o poskytovaní sociálnej služby samostatnou zmluvou** tak, že poskytovanie týchto „nadštandardných služieb“ musí byť predmetom ďalšej zmluvy **podľa ustanovenia § 51 Občianskeho zákonníka**.

K SPRÁVNEMU KONANIU A OBJEKTÍVNEJ ZODPOVEDNOSTI POSKYTOVATEĽA:

23. Dňa 24. 01. 2024 bolo poskytovateľovi sociálnej služby doručené oznámenie o začatí správneho konania o uložení pokuty zo dňa 03. 01. 2024 (č. spisu 11427/2024, č. záznamu 750/2024) a zároveň bol vyzvaný, aby sa ministerstvu k veci vyjadril, prípadne navrhol doplnenie podkladov pre rozhodnutie ministerstva. Poskytovateľ sociálnej služby sa k oznámeniu o začatí poskytovania sociálnej služby **vyjadril listom** zo dňa 06. 02. 2024 (č. 3266/6.2.2024). V uvedenom liste sa účastník konania vyjadril, že voči zisteniam ISV uvedených v protokole o výsledku dozoru nemá námietky, uznáva ich v plnom rozsahu a nepodáva žiadne návrhy. Žiada však správny orgán, aby pri rozhodovaní o zistených porušeníach vzal do úvahy okrem snahy opatreniami odstrániť zistené nedostatky aj skutočnosť, že ako nezisková organizácia je závislá na akejkoľvek finančnej podpore, ktorá im umožňuje plnohodnotne poskytovať sociálne služby a aby uložil sankciu, ktorá neohrozí poskytovanie sociálnych služieb a nebude na úkor prijímateľov sociálnej služby.
24. Úradným listom zo dňa 26. 02. 2024 (č. spisu 11427/2024-M_OSISV, č. záznamu 53400/2024) doručeným dňa 29. 02. 2024 bol účastník konania podľa ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku vyzvaný na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním v lehote 7 dní odo dňa doručenia tejto výzvy. Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním vyjadril listom zo dňa 06. 03. 2024, kde uviedol, že sa pridržiava svojho vyjadrenia k začatiu správneho konania zo dňa 06. 02. 2024.
25. **Zodpovednosť** za spáchanie správneho deliktu právnickej osoby je založená na **objektívnom princípe**. **Subjektom** správneho deliktu môže byť **len právnická osoba** (ak je deliktuálne spôsobilá). Ide o situáciu, keď porušenie právnej povinnosti štatutárnym orgánom alebo jeho zamestnancami **sa priznáva právnickej osobe**. Keďže zavinenie je stav vedomia a vôle a môžeme o ňom hovoriť len u fyzickej osoby, zavinenie teda nie je pojmovým znakom správneho deliktu právnickej osoby. Nakoľko subjektívna stránka – zavinenie (úmyselné alebo z nebanlivosti) nie je súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu, za porušenie zákonom ustanovených povinností, ktoré napĺňajú skutkovú podstatu správneho deliktu, je zodpovedný účastník konania, teda **právnická osoba – NZBD ASTRA**.
26. V ustanovení § 101 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnych službách sa určuje, že správneho deliktu **v oblasti sociálnych služieb sa poskytovateľ dopustí, ak pri určovaní úhrady za sociálnu službu nepostupuje podľa § 72 zákona o sociálnych službách**. V ustanovení § 101 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnych službách sa určuje, že správneho deliktu **v oblasti sociálnych služieb sa poskytovateľ dopustí, ak pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní sociálnej služby nepostupuje podľa § 74 ods. 1, 6 až 8 tohto zákona**. Poskytovateľom sociálnej služby je podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o sociálnych službách za podmienok stanovených týmto zákonom **obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (verejný poskytovateľ sociálnej služby) a iná osoba (neverejný poskytovateľ sociálnej služby)**.
27. Správne delikty vykazujú znaky škodlivosti pre spoločnosť a porušujú/ohrozujú záujmy spoločnosti.

K VÝŠKE POKUTY:

28. Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ministerstvo uloží za správny delikt v oblasti sociálnych služieb pokutu do 5 000 eur.
29. Ministerstvo týmto rozhodnutím, po zvážení všetkých okolností ukladá dozorovanému subjektu – poskytovateľovi sociálnej služby za spáchané správne delikty uvedené vo výroku tohto rozhodnutia **pokutu vo výške 1 100 eur**. Platná právna úprava určuje zvážiť ministerstvu pri určení výšky pokuty **závažnosť, následky, opakovanie sa deliktu alebo spáchanie viacerých správnych deliktov**. Je vecou správnej úvahy ministerstva – správneho orgánu zvážiť tieto aspekty, pričom platná úprava neurčuje ani hierarchiu týchto aspektov, ani mieru, v akej na ten, ktorý aspekt pri určení výšky ministerstvo prihliada. Právna úprava však určuje povinnosť ministerstvu tieto prvky zvažovať a vyvažovať a poskytnúť účastníkovi konania dostatočnú a zrozumiteľnú argumentáciu/ odôvodnenie záverov svojej úvahy o výške udelenej pokuty.
30. Podľa ustanovenia § 10 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ak sa dozorovaný subjekt dopustil viacerých správnych deliktov, ministerstvo rozhodne o uložení pokuty za správny delikt v jednom konaní.
31. S ohľadom na princípy správneho trestania, ktoré musia analogicky (z dôvodu chýbajúcej procesnej úpravy správneho trestania) zodpovedať/ zrkadliť postupy, teda procesnú právnu úpravu trestania v trestnom práve, ministerstvo zistené porušenia zákona o sociálnych službách posúdilo ako **súbeh správnych deliktov**. Podľa trestnoprávnej teórie o súbeh trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich odsúdený súdom prvého stupňa, a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich. Účastníkovi konania ministerstvo uložilo, z hľadiska hmotnoprávných účinkov súbehu, úhrnnú pokutu za správny delikt najprísnejšie postihnutelný podľa **absorpčnej zásady**, ktorá sa v trestnom práve uplatňuje pri trestaní zbíhajúcich sa trestných činov. Zbíhajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov (závažnosť pritom je nutné posudzovať i z pohľadu rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje a ku ktorému je ochrana právnym predpisom určená).
32. Z hľadiska závažnosti a následkov je potrebné poukázať na to, že porušenie povinností ustanovených v § 72 ods. 3 a 74 ods. 6 zákona o sociálnych službách sa považuje spomedzi správnych deliktov, ktorých sa poskytovateľ sociálnej služby dopustil za závažné, nakoľko sa jedná o zásah, ktorý sa premietol do majetkovej sféry prijímateľiek sociálnej služby. Tým, že prijímateľke sociálnej služby, pani [REDAKOVANÉ] určil poskytovateľ sociálnej služby úhradu za úkon, ktorý je súčasťou odbornej činnosti, na ktorý bola prijímateľka sociálnej služby odkázaná a ktorá nebola v súlade s cenníkom sociálnej služby, prijímal úhradu za poskytovanú sociálnu službu v rozpore s ustanoveniami zákona o sociálnych službách. Podmienenie uzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] peňažným plnením – úhradou jednorazového poplatku 300 eur na náklady spojené s evidovaním žiadosti o poskytovanie sociálnej služby a s rezerváciou izby je konaním protiprávnym a zákon o sociálnych službách takýto právny úkon považuje

za neplatný. Zákonodarca úpravou ustanovenia § 74 ods. 6 zákona o sociálnych službách mal snahu zabrániť poskytovateľom sociálnych služieb požadovaniu od budúcich prijímateľov sociálnych služieb rôznych „vstupných poplatkov“. Zákomom č. 484/2021 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon o sociálnych službách, určil takýto právny úkon za neplatný. Táto absolútna neplatnosť pôsobí priamo zo zákona (ex lege), a to od počiatku (ex tunc), bez ohľadu na to, či sa tejto neplatnosti niekto dovolal. Akékoľvek plnenie poskytnuté na základe absolútne neplatného právneho úkonu je plnením z neplatného právneho úkonu, t. j. bezdôvodným obohatením. Účelom zákonnej úpravy bolo, v záujme ochrany prijímateľov sociálnych služieb, zabrániť zo strany poskytovateľov sociálnych služieb neželanému obchádzaniu účelu a zmyslu právnej ochrany prijímateľa sociálnej služby pred platením úhrady neprimeranej jeho príjmu a majetku a garantovaného zostatku z príjmu po zaplatení úhrady. **Podmienenie uzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v danom prípade peňažným plnením vo svojich dôsledkoch neguje túto zákonom ustanovenú ochranu prijímateľa sociálnej služby a „cenovú“ dostupnosť poskytovanej sociálnej služby pre prijímateľa sociálnej služby.** Závažnosť takého konania poskytovateľa je daná aj tým, že fyzická osoba je bytostne odkázaná na sociálnu službu poskytovanú poskytovateľom sociálnej služby a môže viesť až k vylúčeniu záujemcov o poskytovanie sociálnej služby, ktorí nie sú schopní sami alebo s inou pomocou tieto požadované úhrady zaplatiť. Dôsledky konania poskytovateľa však pri záujemcoch o sociálnu službu, ktorí vzhľadom na svoje finančné a majetkové pomery nemohli takéto požadované úhrady zaplatiť, zostávajú častokrát neodhalené. Nesprávna aplikácia právnej úpravy pri určovaní úhrady za sociálnu službu mala nepochybne za následok neprijateľný zásah majetkovej sféry prijímateľiek sociálnej služby. Prijímateľky sociálnej služby tak boli zaviazané k úhrade, na ktorú poskytovateľ sociálnej služby nemal právny nárok.

33. Poskytovateľ sociálnej služby sa zmluvným ustanovením, že prijímateľ sociálnej služby je povinný v čase svojej nepovolenej neprítomnosti platiť úhradu okrem ubytovania aj za stravovanie odchyľil od ustanovenia § 72 ods. 9 zákona o sociálnych službách, čím neodôvodnene nie len obmedzil práva prijímateľa sociálnej služby (sloboda pohybu a pobytu), ale za predpokladu nepovolenia neprítomnosti poskytovateľom sociálnej služby rozšíril aj povinnosť prijímateľa sociálnej služby platiť ďalšiu obslužnú činnosť – stravovanie. Vychádzajúc z faktickej nemožnosti poberať odborné, obslužné či ďalšie činnosti zo strany prijímateľa sociálnej služby počas jeho neprítomnosti, vyžadovaním ich úhrady by išlo o bezdôvodné obohatenie na strane poskytovateľa sociálnej služby.
34. Zákon č. 458/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnych službách určil, že zmluva o poskytovaní sociálnej služby nesmie mať charakter zmiešanej zmluvy, teda **súčasťou zmluvy o poskytovaní sociálnej služby nesmie byť iný zmluvný typ.** Ak má poskytovateľ záujem poskytovať aj iné služby alebo starostlivosť je povinný tieto vzťahy upraviť mimo rámec zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, a to samostatnou/osobitnou zmluvou, ktorou je nepomenovaná zmluva podľa ustanovenia § 51 Občianskeho zákonníka. Suma úhrady za tieto iné činnosti, spôsob jej určenia a spôsob jej platenia obsahuje osobitná zmluva a táto zmluva musí obsahovať aj sumu úhrady za jednotlivé iné činnosti, ktorú poskytovateľ sociálnej služby určí v súlade s aktuálnym cenníkom úhrady za iné činnosti. Rovnako, ak úhradu za poskytované sociálne služby platia plnoleté zaopatrené deti alebo iná osoba zákon o sociálnych službách určil, že títo môžu uzatvoriť s poskytovateľom sociálnej služby zmluvu o platení úhrady. Zákon o sociálnych službách ustanovuje, že zmluva o poskytovaní sociálnej služby musí byť uzatvorená spôsobom, ktorý je pre prijímateľa sociálnej služby zrozumiteľný. Zároveň taxatívne ustanovuje, ktoré

náležitosti zmluva o poskytovaní sociálnej služby obsahuje. Inak ako takto upravené zmluvné vzťahy **nezaručujú prijímateľovi sociálnej služby ich transparentnosť a zrozumiteľnosť**.

35. Ministerstvo pri stanovovaní výšky pokuty postupovalo tak, aby výška pokuty plnila represívnu funkciu a aby táto pokuta pôsobila na dozorovaný subjekt výchovne a zároveň plnila funkciu generálnej prevencie.
36. Zvažovanie (správna úvaha o) **závažnosti následkov** správneho deliktu, tak ako ich ministerstvo popisuje vyššie, je pre rozhodovanie o výške pokuty v tomto prípade pre ministerstvo **kľúčové**. Hodnoteniu „opakovanosti“ správnych deliktov sa ministerstvo nevenovalo, keďže nie sú obsahom skutkového stavu v tomto prípade – správnom konaní o uložení pokuty.
37. Na základe uvedených skutočností ministerstvo rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku v lehote do 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia správneho orgánu, ktorý ho vydal. Včas podaný rozklad proti tomuto rozhodnutiu má odkladný účinok. Právoplatné rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

doc. PhDr. Alena Bašistová Zvarová, PhD.
generálna riaditeľka